

İÇ KONTROL NEDİR?

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak; faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini, sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan **organizasyon, yöntem** ve **süreçle iç denetimi** kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İZLEME

İdarenin amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkısı sağlayıp sağlamadığının, iç kontrol standartlarına uyum çerçevesinde değerlendirilmesi ve sistemin iyileştirmeye açık alanlarına yönelik eylemlerin belirlenmesidir.

İzleme ile idarenin faaliyetlerinin misyon doğrultusunda;

-Hedeflerle uyumlu olarak yürütülüp yürütülmediği,
-Risk yönetimi esasları çerçevesinde gerekli kontrollerin öngörülüp öngörülmediği,
-Söz konusu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığı,
-İletişimin açık ve yeterli olup olmadığı gibi hususlar, tespit edilip değerlendirilmektedir.

İzleme aşağıda belirtilen temel amaçlar için gerçekleştirilir:

-İç kontrol sistemine ilişkin sorunları zamanında tespit edip giderebilmek,
-İç kontrol sisteminin etkinliğini düzenli aralıklarla teyit etmek,
-İç kontrol güvence beyanları için kanıt oluşturmak.

İZLEME STANDARTLARI

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar.

Standart: 17. İç kontrolün değerlendirilmesi

İdareler iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmelidir.

İÇ KONTROL (İZLEME)

TRABZON ÜNİVERSİTESİ

EYLÜL 2023

Bu standart için gerekli genel şartlar:

17.1. İç kontrol sistemi, sürekli izleme veya bir değerlendirme yapma veya bu iki yöntem birlikte kullanılarak değerlendirilmelidir.

17.2. İç kontrolün eksik yönleri ile uygun olmayan kontrol yöntemlerinin belirlenmesi, bildirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması konusunda süreç ve yöntem belirlenmelidir.

17.3. İç kontrolün değerlendirilmesine idarenin birimlerinin katılımı sağlanmalıdır.

17.4. İç kontrolün değerlendirilmesinde, yöneticilerin görüşleri, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınmalıdır.

17.5. İç kontrolün değerlendirilmesi sonucunda alınması gereken önlemler belirlenmeli ve bir eylem planı çerçevesinde uygulanmalıdır.

Standart: 18. İç denetim

İdareler fonksiyonel olarak bağımsız bir iç denetim faaliyetini sağlamalıdır.

Bu standart için gerekli genel şartlar:

18.1. İç denetim faaliyeti İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen standartlara uygun bir şekilde yürütülmelidir.

18.2. İç denetim sonucunda idare tarafından alınması gerekli görülen önlemleri içeren eylem planı hazırlanmalı, uygulanmalı ve izlenmelidir.

İZLEMEDE ROLLER VE SORUMLULUKLAR

a)Üst Yönetici

İç kontrol sisteminin izlenmesinde temel sorumluluk üst yöneticiye aittir. Üst yöneticinin güvence verebilmesi için sistemin tasarım ve işleyişini izlemesi ve değerlendirmesi gerekir. Üst yönetici bu sorumluluğunu;

- ◆ İç Denetim Birimi Başkanlığı
- ◆ Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
- ◆ Harcama Yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.

Üst yönetici idaresince her yıl hazırlanan iç kontrol sistemi değerlendirme raporunu **onaylayarak** MYK MUB'a iletilmesini sağlar. Üst yönetici, iç ve dış denetim sonucunda ortaya konulan tavsiyelerin

yerine getirilmesini sağlar.

b) İç Denetim Birimi Başkanlığı

İDBB'nın, iç kontrol sisteminin;

- ◆ Yeterliliği,
- ◆ Etkinliği ve
- ◆ İşleyişiyle

ilgili olarak yönetime bilgi sağlama, değerlendirme yapma ve öneride bulunma fonksiyonu bulunmaktadır.

İDBB'lığı ayrıca, iç kontrol sisteminin sağlıklı olarak işletilmesi sorumluluğunu taşıyan üst yöneticiye **Güvence** ve **Danışmanlık Hizmeti** vermektedir. İç denetim raporları doğrudan üst yöneticiye (Rektör) sunulur. Üst yönetici raporu, kendisine sunulduğu tarihten itibaren en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderir.

İç denetim faaliyeti sonucu denetçi tarafından önerilen düzeltici işlem ve tavsiyeler, ilgili raporda belirtilen süre içerisinde denetlenen birim tarafından yerine getirilir. İç denetim raporunda belirtilen önlemlerin alınıp alınmadığı **İç Denetim Birimi Başkanı** tarafından izlenir ve üst yöneticiye raporlanır.

c) İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu

İKİYK; SGB tarafından iç kontrol sisteminin yıllık değerlendirilmesi sonucu hazırlanan İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirir ve varsa rapora ilişkin eksiklikler tamamlandıktan sonra uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunar.

d) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

İç kontrol sisteminin;

- ◆ Oluşturulması,
- ◆ Uygulanması ve
- ◆ Sürekli olarak geliştirilmesi için çalışmaları yürütme
- ◆ Çalışma sonuçlarını üst yöneticiye raporlama

Fonksiyonu yüklenmiştir.

SGB'ler iç kontrol sistemini değerlendirme çalışmalarını koordine eder. Çalışma grubu oluşturarak veya kontrol listeleri, anketler, soru formları vb. araçlardan yararlanarak yapmış olduğu değerlendirme

sonucunda elde ettiği bulguları bir rapor halinde İKİYK'nın uygun görüşüyle **Üst Yöneticiye** sunar. SGB personeli iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi sürecinde aktif rol alır.

e) Harcama Yetkilileri

Sürekli izleme sorumlulukları çerçevesinde;

- ◆ Alt birimlerde kontrollerin ne derecede uygulandığını ve
- ◆ Alt birim yöneticilerinin kendi birimlerindeki izleme sorumluluğunu

nasıl yerine getirdiklerini incelemesi gerekmektedir.

f) MYK MUB (Maliye Bakanlığı)

İç kontrol standartlarına uyulup uyulmadığını izler. İç kontrol ve ön malî kontrol düzenleme ve uygulamaları hakkında idarelerden rapor ve bilgi olarak sistemlerin işleyişini izler. Ulusal ve uluslararası iyi uygulama örneklerini araştırarak bunların uygulanması yönünde çalışmalar yapar.

g) Dış Denetim

Dış denetim görevi Sayıştay tarafından yürütülmektedir. İç kontrol sistemleri de değerlendirilir ve geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulur.

İZLEME YÖNTEMLERİ

a) Sürekli İzleme

İdare faaliyetleri yürüten personel ve onları hiyerarşik olarak kontrol etmekle görevli yöneticiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Sürekli izleme;

- ◆ Düzenli yönetim ve gözetim faaliyetlerini, karşılaştırmaları ve
 - ◆ Personelin görevlerini yürütürken almış olduğu diğer önlemleri
- Kapsamaktadır.

b) Özel Değerlendirmeler

İç kontrol sisteminin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yönetim ve çalışanlar tarafından gerçekleştirilen değerlendirme faaliyetleridir.

İç kontrol sisteminin izlenmesinde katılımcılık esastır. İzlemede; soru formları/anketleri, iç ve dış denetim raporları, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri, bütçe bilgileri, ön mali kontrole ilişkin veriler, birim yöneticilerinin görüşlerinden faydalanılmalıdır.

Değerlendirmenin **üçer** ve **altışar** aylık dönemler itibarıyla yapılması mümkündür. Değerlendirme sürecinin koordinasyonu, soru formlarının ilgili birimlere gönderilmesi ve cevapların derlenmesi görevi SGB'nin iç kontrol alt birimine aittir.

c) İç Kontrol Sisteminin Denetimi

İç Kontrol Sisteminin İç ve Dış Sistem Denetimleri ile izlenmesi ve değerlendirilmesi,

- İç Denetim
- Dış Denetim

yoluyla gerçekleştirilir.

İÇ DENETİM RAPORLARI İLE İLGİLİ SGB TARAFINDAN YAPILACAK İŞLEMLER

-İç kontrole ilişkin olarak tespit edilen eksiklikler çerçevesinde idare için eğitim ihtiyacını belirleme ve eğitim programlarının düzenlenmesi için girişimde bulunulması.

-İç denetim bulgularını da dikkate alarak iç kontrol sisteminin geliştirilmesine yönelik üst yöneticiye öneriler sunulması.

-İç denetim raporlarında tespit edilen kamu zararlarına ilişkin gerekli kayıt ve takip işlemlerinin yürütülmesi.

- İç denetim raporları sonucu ortaya çıkan uygulama farklılıklarını gidermeye yönelik iç düzenlemeler yapılması.

İZLEME SÜRECİ MODELİ

